

Un mapa críptic

Narrativa

Los ríos perdidos de Londres

Javier Calvo
Mondadori. Barcelona, 2005

Lluís Llorca

Ens arriba el tercer llibre de Javier Calvo (Barcelona, 1973), precedit del bon debut de *Risas enlatadas* (2001) i de l'estimulant novel·la sobre el món de l'art, entre moltíssims altres temes, *El dios reflectante* (2003). Calvo és traductor literari d'autors com ara Coetzee, Palahniuk i Foster Wallace i, a més, ara ha signat part del guió de *Remake*, de Roger Gual, codirector i co-guionista de la inspirada *Smoking Room*.

A *Los ríos perdidos de Londres*, Calvo torna al relat, però de pes, de gruix, de fons, com els que formaven *Risas enlatadas*. En el primer, *Una belleza rusa*, ens mostra episodis, seguint una cronologia d'anys que avança i s'endarrereix segons convé, de la vida d'Olga, una emigrant russa als EUA. És una versió del relat *A Russian Beauty*, de Nabokov, explica Calvo. A *Crystal Palace*, dedicat a ell mateix, ens parla d'una època de la preadolescència d'un nen de la Barcelona dels 80, nedador, que idolatra la sèrie *Doctor Who* i l'Anglaterra victoriana (una debilitat de Calvo present en tot el llibre). *Rosemary* és una història apocalíptica (totes quatre ho són) des de la visió d'una noia que té els ulls platejats, d'estètica sinistra, fan dels *The Cure* i ionqui, barrejada amb detalls del film *Rosemary's Baby*, de Polanski, i amb recreacions de la vida,

Javier Calvo ha publicat el seu tercer llibre. ARXIU

complexa psicològicament, de H.P. Lovecraft. Finalment, *Mary Poppins: los ríos perdidos* és una història, ambientada en el Londres del 1880, en què dues adolescents asseguren haver matat una dona en un magatzem d'espècies, cas investigat per un inspector de Scotland Yard en què hi té molt a veure un grup de mags; segons l'autor, està inspirada en obres de Pamela Travers i John Balance; a més, està "dedicado a todos los Impostores de Amatis-tas: quienes lo sean no encontrarán nada nuevo y quienes no lo sean no entenderán ni una palabra".

Efectivament, Calvo no ha fet cap concessió. Mantinent el punt de mira en el seu objectiu literari, l'evolució creativa que ha seguit fins ara l'allunya del gran públic i el tanca amb un lector predisposat, iniciat en uns mons no sempre assequibles. Lloable, tenint en comp-

te la tendència del "fem-ho fàcil que es vendrà més". I Calvo ens empeny voluntàriament a una lectura flotant, intuïtiva, diferent: amb els cursos vitals dels personatges, amb l'ús esporàdic de llenguatge de to científic, amb frases molt curtes, amb la fragmentació narrativa, amb referents d'accés restrictiu, amb les repeticions i les cursives de subratllat...

Podríem buscar senyals dins del text "si es que son señales verdaderas. Si es que existen las señales. Si es que no existen únicamente en la mente del intérprete". Un llibre difícil, i per això mateix recomanable, que ens porta de Londres a Brooklyn, del Laberint d'Horta a un Raval destruït per mantis religioses gegants, passant per la quarta dimensió. Un mapa de l'Univers alternat amb el del genoma humà de qualsevol individu, amb tots els seus límits. Un mapa críptic, tal com ha de ser.

Per què no lluites, Camil·la?

Narrativa

L'olor dels crisantems

Lliris Picó
Premi de narrativa Ciutat d'Elx
Tres i Quatre. València, 2005

Anna Tomàs

"Em dic Camil·la i la meua història és senzilla. Vaig néixer el dia que vaig deixar de beure... O potser el dia que ho vaig deixar tot". Així és com Camil·la, una xicoteta de casa bona que sempre ho ha tingut tot, passats els quaranta anys, fa balanç del que ha estat la seva vida. Sembrada de reflexions i de confidències, l'última novel·la de Lliris Picó (*Ibi*, 1972) és una mena de diari íntim en què la prota-

gonista encadena els records empronats per les traïcions que imposa la distància temporal.

Picó posseeix una narrativa franca i un estil directe. Amb *Helena: un record sempre és mentida* va rebre el premi de Benissa 2001 i amb *Les ales de la memòria* el de Sant Vicent de Raspeig. Ara ens presenta *L'olor dels crisantems*, títol que, a l'igual que les seves obres anteriors, és el relat d'una trajectòria personal que ens demostra que no ens podem deixar acovardir per la vida i que els silencis només ens remouen la negror de l'ànima mentre al nostre entorn la vida resta inalterable.

Camil·la fa anys que carrega aquesta sensació feixuga i tèrbola que s'ha equi-

vocat en tot, que sempre ha triat els camins equivocats. L'alcohol l'ajuda a no pensar, a empassar les frustracions, però arriba un moment en què amaga la ginebra en ampolles d'aigua i és incapaç de tenir cura del seu fill. Se sent com si hagués corregut cap a un atzucac escapant d'ella mateixa i ara no pugués tornar enrere. Amb un abundant ús de la primera persona, el llibre acaricia el registre epistolar. El lector esdevé una mena de confident que desitjaria poder contestar les cartes de la protagonista i fer-li veure que encara hi és a temps, que mai és tard per començar de nou. Punyent i versemblant, i amb un ritme *in crescendo*, és una bona peça literària per no deixar-se-la perdre.

Malícia i languidesa

Poesia

La fam del guepard

Antoni Defez
Pagès Editors
Lleida, 2005

Xènia Dyakonova

El cas d'Antoni Defez és diferent. *La fam del guepard* és un llibre en el qual les descripcions de l'experiència amorosa i la convivència amb la persona estimada estan entrelaçades amb les reflexions sobre els pintors —Rembrandt i Degas, entre d'altres—, amb les referències als escriptors clàssics —com ara Oscar Wilde i Edgar Allan Poe— i amb un tractament afectuós de la natura. Per tant, la cultura general de l'autor i la seva capacitat de mirar cap enfora fan que el panorama de la seva vida anímica, il·lustrada en els versos, sigui més divers.

A més a més, el jo líric en alguns poemes es dirigeix a la interlocutora en un to lleugerament irònic, de vegades fins i tot sarcàstic, al·ludint a les petites desavinences quo-

tidianes, cosa que refresca i humanitza un gènere tan truculent i ple de tòpics com la poesia d'amor. En els poemes en els quals aquesta ironia vigilant no apareix és gairebé impossible de distingir la veu de Defez de les dels atres poetes catalans de la mateixa línia.

Les efervescències sentimentals en la poesia moderna, si no és especialment expressivista, només arriben a fer el pes quan estan controlades per la raó crítica. Una raó que Defez té, sens dubte, però de vegades s'oblida o es nega a fer-la servir. No obstant, el llenguatge i les imatges que empra indiquen que el poeta té una bona capacitat imaginativa i un domini notable de la tradició poètica catalana.

Resseguint les passes de Marco Polo

Narrativa

Empremtes de Xahrazad

Antoni Torreño
I Premi de Literatura de Viatges
Ciutat de Benicàssim
Brosquil. València, 2005

Josep Manuel San Abdón

De somiatruites es defineix diverses vegades al començament del llibre Antoni Torreño, i com a tal somnia amb Xahrazad, la narradora de *Les mil i una nits*, i amb conèixer els paisatges i els personatges de les seves històries. Un encàrrec editorial, la traducció al català del *Llibre de meravelles del món de Marco Polo*, accentua el

seu desig i decideix travessar el continent asiàtic d'extrem a extrem seguint la Ruta de la Seda, com va fer el mercader venecià fa més de set-cents anys.

En el seu viatge l'autor passarà per Turquia, l'Iran, el Turkmenistan, l'Uzbekistan, el Kirguizistan i la Xina. Antoni Torreño fa el trajecte sense pressa, fixant-se en els petits detalls que va dibuixant incansa-

blement, la seva prosa va recreant-se amb els paisatges que visita, amb els contrastos entre les diverses cultures que descobreix, amb els viatgers europeus amb què es creua i amb els nadius que li donen acollida. De tant en tant sorgirà una contarella fantàstica, o un vell monument carregat d'història, o el record de familiars i amics deixats a València.

És curiós comprovar com sovint els pobles veïns malparlen els uns dels altres, i no és estrany trobar-se amb l'advertència que si segueix endavant es pot trobar amb gent perillosa, tanmateix es trobarà gairebé sempre amb gent amable, i correspondre a l'amabilitat li costarà, per exemple, haver d'empassar-se un ull de xai bullit amb què és

obsequiat per uns pastors mongols. Només l'arribada a la Xina se li farà insuportable i li vindrà un gran desig de tornar.

Empremtes de Xahrazad és un llibre en què el lector no trobarà grans aventures, sinó que gaudirà sobretot del viatge interior d'Antoni Torreño amb pàgines sovint d'un gran lirisme i d'una prosa exquisida.